journal of sociological context
sosyolojik bağlam dergisi

Sosyolojik Bağlam 6/3 (Aralık 2025), 580-586 Kitap İncelemesi

Rusya: Devrim ve İç Savaş 1917-1921, yazar: Antony Beevor, çeviren: Arif Kaplan

(İstanbul: Kronik Kitap, 2024), 619 sayfa, ISBN: 978-625-6774-45-2

Orçun Çalışkan | 0000-0002-1482-6423 | orcun.caliskan191@sps.tsu.edu.ge

Tiflis Devlet Üniversitesi, Avrupa Çalışmaları Enstitüsü, Tiflis, Gürcistan

https://ror.org/05fd1hd85

Öz

Bu çalışma, Antony Beevor'un kendine özgü anlatım gücü ve tarafsızlığıyla, uçsuz bucaksız bir imparatorluğun parçalanmasının panoramik ve yürek burkan bir öyküsünü sunduğu 'Rusya: Devrim ve İç Savaş 1917-1921' adlı eserin kitap incelemesinden oluşuyor. Lenin ve Troçki'nin komuta kademelerinden sıradan köylülerin ve partizanların çaresiz mücadelelerine kusursuz bir geçiş yaparak, çatışmanın uçsuz bucaksız coğrafyasını net bir şekilde haritalıyor. Kitap, tüm taraflarca işlenen vahşeti acımasızca tasvir ediyor ve bu şiddetin Bolşeviklerin devrimci projesinden bir sapma değil, mantıksal bir devamı olduğunu savunarak Sovyetler Birliğini şekillendiren, geniş, karmaşık ve acımasız bir iç savaşın 20.yydaki tartışmalı Sovyet politikalarının habercisi olduğunu ortaya koyuyor. Kitap, Bolşevik zaferinin acımasız bir örgütlenmenin sonucu olarak elde edildiğini ve aynı zamanda Beyazlar içerisindeki iç çekişmelerin ve bölünmüşlüğün bu zafere katkı sunduğunu gösteriyor.

Anahtar Kelimeler

Rusya, Sovyetler Birliği, Bolşevizm, Devrim, İç Savaş

Atıf Bilgisi

Çalışkan, Orçun. "Rusya: Devrim ve İç Savaş 1917-1921, yazar: Antony Beevor, çeviren: Arif Kaplan (İstanbul: Kronik Kitap, 2024), 619 sayfa, ISBN: 978-625-6774-45-2". *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 6/3 (Aralık 2025), 580-586.

https://doi.org/10.52108/2757-5942.6.3.9

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi	19.10.2025
Kabul Tarihi	20.11.2025
Yayım Tarihi	15.12.2025
Yapay Zeka Kullanımı	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.

journal of sociological context
sosyolojik bağlam dergisi

Journal of Sociological Context 6/3 (December 2025), 580-586 Book Review

Russia: Revolution and Civil War 1917—1921, by Antony Beevor (trans. Arif Kaplan)

(İstanbul, Kronik Kitap, 2024), 619 pages, ISBN: 978-625-6774-45-2

Orçun Çalışkan | 0000-0002-1482-6423 | orcun.caliskan191@sps.tsu.edu.ge

Tbilisi State University, Institute for European Studies, Tbilisi, Georgia

ROR https://ror.org/05fd1hd85

Abstract

This study consists of a book review of Antony Beevor's *Russia: Revolution and Civil War 1917-1921*, in which, with his characteristic narrative power and impartiality, he presents a panoramic and heartbreaking story of the disintegration of a vast empire. By moving seamlessly from the high command of Lenin and Trotsky to the desperate struggles of ordinary peasants and partisans, he vividly maps the vast landscape of the conflict. The book relentlessly depicts the atrocities committed by all sides, arguing that this violence was not a deviation from the Bolshevik revolutionary project, but a logical continuation. He demonstrates that the vast, complex, and brutal civil war that shaped the Soviet Union foreshadowed the controversial Soviet policies of the 20th century. The book shows that the Bolshevik victory was achieved through ruthless organization, while internal strife and divisions within the Whites contributed to this victory.

Keywords

Russia, Soviet Union, Bolshevism, Revolution, Civil War

Citation

Çalışkan, Orçun. "*Russia: Revolution and Civil War 1917-1921*, by Antony Beevor. Translator: Arif Kaplan. (İstanbul, Kronik Kitap, 2024), 619 pages, ISBN: 978-625-6774-45-2". *Journal of Sociological Context* 6/3 (December 2025), 580-586.

https://doi.org/10.52108/2757-5942.6.3.9

Article Information

Date of Submission	19.10.2025
Date of Acceptance	20.11.2025
Date of Publication	15.12.2025
Use of Artificial Intelligence	No artificial intelligence-based tools or applications were used in the preparation of this study. All content of the study was produced by the author(s) in accordance with scientific research methods and academic ethical principles.

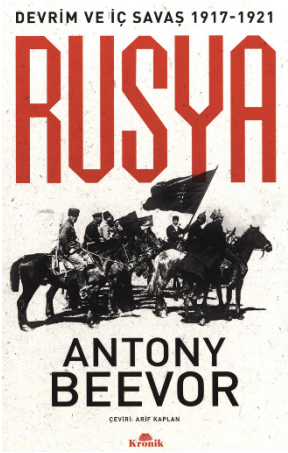

Antony Beevor tarafından kaleme alınan ve Arif Kaplan tarafından Türkçeye çevrilmiş Kronik Kitap tarafından 2024 yılında yayınlanmış 619 sayfalık 'Rusya: Devrim ve İç Savaş 1917-1921' (ISBN: 978-625-6774-45-2) adlı eser Çarlık Rusya'sında yaşanan Bolşevik ihtilali ve Kızıl Ordu ve Beyazlar arasında takip eden iç savaş üzerine odaklanan kapsamlı bir araştırma ve inceleme kitabı olarak dikkat çekmektedir. Daha önce İkinci Dünya Savaşı ve İspanyol İç Savaşı üzerine birçok kitap kaleme alan İngiliz askeri tarihçi Antony Beevor, 'Rusya: Devrim ve İç Savaş 1917-1921' adlı kitabında, Bolşevik Devrimi'nin basit bir ihtilal olmadığını, aksine Sovyetler Birliği'ni şekillendiren geniş çaplı, karmaşık ve şiddetli bir iç savaşın başlangıcı olduğunu savunuyor. Rekabet eden ideolojilerin ve hayatta kalma mücadelesinin Rusya'nın 20. yüzyılı tanımlayan bir şiddet döngüsü yarattığı, içeriden çöken bir imparatorluğun kapsamlı ve buruk bir öyküsünü sunuyor.

Kitabın kronolojik olarak sıralanmış toplam dört bölümden oluşuyor. İlk bölüm kısa da olsa Bolşevik İhtilali öncesi olayları (1912-1917) da kapsarken diğer bölümler iç savaşın her bir yılında gerçekleşen olayları içeriyor. Kitap boyunca okuyucunun zihninde kitapta geçen olayları canlandırmasına ve daha iyi tahayyül etmesine yardımcı olması için döneme ait çeşitli fotoğraflar, görseller ve haritalar bulunuyor. Görseller ve haritalar için ayrı bir listede mevcut. Oldukça kapsamlı kaynakça listesine bakıldığında ise hem döneme ait birincil kaynaklara hem de son yıllarda yayımlanmış ikincil literatüre yer verildiği gözlemlenebilir.

Beevor'un çalışmasının temel tezi, Rus Devrimi ile onu takip eden Rus İç Savaşı'nın temelden bağlantılı olduğudur. İç Savaşın siyasi terör, yaygın propaganda ve insan hayatının değersizliği gibi ayırt edici özelliklerinin devrimden bir sapma değil, Bolşevik ihtilalinin doğal bir seyri olduğunu vurguluyor. Beevor, Bolşevik zaferinin, Kızıl Ordunun eşsiz acımasızlığı, Beyaz rakiplerinin yaptıkları ölümcül hatalar ve iç bölünmüşlük ve Müttefiklerin, çoğu zaman Bolşevik karşıtı müdahalelerinin sağladığı fayda sayesinde gerçekleştiğini ileri sürüyor. Dahası, çatışmanın yalnızca Kızıllar ile Beyazlar arasında olmadığını, köylü ordularını, Kazakları ve çeşitli milliyetçi hareketleri içeren karmaşık bir savaş olduğunu ve bunların hepsinin kıyameti andıran bir insanlık felaketi döneminde ortaya çıktığını titizlikle ortaya koyuyor.

Ana temalara ve eserin güçlü olduğu yanları sıralayacak olursak, kitap, Beevor'un bir anlatı tarihçisi olarak becerisinin bir kanıtı olarak görülebilir. Makro ve mikro perspektifleri ustalıkla harmanlayarak, Bolşevik komutanların yüksek riskli spesifik kararlarından,

pogromlar ve kıtlıklarla boğuşan sıradan insanların çaresiz durumuna sorunsuz bir geçiş yapabiliyor. Dahası, Ukrayna'dan Kafkasya'ya kadar her yeri kapsayan çatışmanın muazzam coğrafi kapsamını net bir şekilde haritalandırarak, okuyucunun kaotik olaylar içinde yolunu bulmasına yardımcı oluyor.

Kitabın ana karakterinin insani felaket olduğunu söylemek çok da yanlış olmaz. Beevor, üslubuna uygun olarak, çatışmanın insani maliyetine odaklanıyor. Kızıllar ve Beyazlar'ın karşılıklı işledikleri savaş suçları, köylü ayaklanmalarının bastırılması ve büyük ölçüde Beyaz ve Ukraynalı milliyetçi güçleri suçladığı kitlesel katliamlar da dahil olmak üzere, tüm kesimler tarafından işlenen vahşeti ayrıntılı bir şekilde anlatıyor. Özellikle, Bolşevik politikalarıyla daha da kötüleşen 1921 kıtlığının anlatımı, tam bir toplumsal çöküş döneminin başarılı bir şekilde altını çiziyor. Eser, savaşın psikolojik temellerini incelemede de öne çıkıyor. Beyaz güçlerin içerisindeki bölünmeleri, gerici politikaları ve köylülere ikna edici bir alternatif sunamaması nedeniyle planlarının nasıl sekteye uğradığını anlatıyor. Öte yandan, Bolşeviklerin hem insanları hem de kaynakları zor kullanarak seferber etmedeki pragmatik, acımasız etkinliğini analiz ediyor. Kitap, çatışmayı körükleyen paranoya, ideoloji ve çaresiz ruh halini ustalıkla okuyucuya aktarıyor.

Beevor'un bu çalışmadaki metodolojisi, orijinal bir arşiv araştırmasından ziyade kaynakların kapsamlı bir sentezlenmesi olarak görülebilir. Hem Batılı hem de Rus tarihçilerin güncel akademik çalışmalarını ustalıkla bir araya getirerek, yeni açılan arşivlerden ve bölgesel çalışmalardan edindiği bilgileri de bu metodolojiye dahil ettiği gözlemlenebiliyor. Bu sayede, özellikle ulusal azınlıkların ve yerel partizan hareketlerinin mücadeleleri açısından savaşın daha ayrıntılı ve karmaşık bir resmini sunabiliyor ve çatışmanın geleneksel olarak Moskova merkezli anlatımını etkili bir şekilde bu dar bakış açısından uzaklaştırmayı başarıyor.

Beevor'un savaşın birçok cephesini kapsamlı bir şekilde anlatması kitabın en büyük artılarından biri olsa da aynı zamanda okuyucu için büyük bir zorluk olarak da görülebilir. Okuyucular, çok sayıda siyasi grup, askeri lider ve sürekli değişen bölgeleri takip etmekte zorlanabilirler. Bu nedenle, odaklanmayı gerektiren zorlu bir okuma olsa da bu çabanın karşılığını fazlasıyla verdiği ve okuyucuları bir manada bu zorluk karşısında ödüllendirdiği de söylenebilir. Eser, özünde bir askeri ve siyasi tarih çalışması olup, çatışmanın insani maliyetini toplumsal bir tarih bileşeni olarak kullanıyor. Dolayısıyla, dönemin kültürel veya entelektüel eğilimlerinin derinlemesine bir analizini arayan okuyucular, kitabın kapsamının geniş başlığının ima ettiğinden daha sınırlı olduğunu görebilirler. Akademik okuyucular için ise kitabın, Rus iç savaşına dair literatüre yeni bir yorum getirmekten ziyade daha çok kapsamlı bir özet olduğu söylenebilir. Yazarın tarafsızlığına değinmek gerekirse Beevor, kitap boyunca kendine has tarafsızlığına sadık kalarak, savaşın dehşetinin sorumluluğunu Kızıl Ordu ve Beyazlar arasında eşit olarak dağıtıyor. Ancak, iç savaşın vahşetinin ayrıntılı ve

gerçekçi bir şekilde anlatılması, tarafların ideolojik inançlarının daha kapsamlı bir şekilde incelenmesini engellediğini ve giriştikleri eylemlerin karmaşık ideolojilerden ziyade çıplak bir güç arzusuyla yönlendiriliyormuş gibi görünmesini sağladığını söyleyebiliriz. Kitabın insanlık felaketine ve suçlarına ve odaklanmasına rağmen, Lenin, Troçki, Denikin ve Pilsudski gibi iç savaşın kilit aktörleri çalışmanın itici gücünü oluşturuyor. Kitleler kurban ve asker olarak mevcut olsalar da köylü isyanları dışında, günlük hayat, entelektüel ve kültürel tarih açısından kaynak arayanlar için bu durum yetersiz görülebilir.

Sonuç olarak, kitabın Bolşevik ihtilalinin romantize veya idealize edilmiş tasvirlerinden kendini ayrıştırdığı söylenebilir. Hatta tam aksine, şiddetli ve uzun süreli bir çöküş yaşayan imparatorluğun, toplumsal düzenin titizlikle araştırılmış ve yetkin bir tarihçesini gözler önüne seriyor. Eser, sancılı bir sürecin son derece insani ve dokunaklı bir portresini çizerek biryandan da bu dönüşümün insani maliyetini yakalamayı başarıyor. Dahası, yeni Sovyet rejimini karakterize eden politikaların, şiddetin kurumsallaştırılmasının ve muhalefetin bastırılmasının tesadüfi olmadığını, doğrudan bu temel mücadelenin kaosundan doğduğunu savunuyor. Bu bağlamda, Beevor'un çalışması, modern tarih öğrencileri ve Rusya'nın yakın tarihine ve iç savaşına ilgi duyanlar için önemli bir eser olarak öne çıkıyor. SSCB'nin kökenlerini açıklamanın ötesine geçerek, ideolojik iç savaşın işleyişini ayrıntılarıyla anlatarak, SSCB döneminde tekrarlanacak sayısız başka ideolojik planın temellerini gözler önüne seriyor.

Kaynakça | References

Beevor, Antony. Rusya: Devrim ve İç Savaş 1917-1921. Çev. Arif Kaplan. İstanbul: Kronik Kitap, 2024.